

Toshkent-2024

MALAKA TALABLARI

70811601-Yer resurslaridan soydalaniш va bosqicharish
mutaxassislik yo'nalishiniнg

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalari vazirligi
O'zbekiston Respublikasi

“O’zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga
hujudi O’zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga
chiqilgan va rasmiy me’yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.
(ramkasi), kasbiy standartlar va kadrilar buyurtmacha bilari takliflariga muvofiq ishabar
“Oliy ta’lim davlat ta’lim standarti. Oliy ta’lim yo’nalishlari va mutaxassisliklari
klassifikatori”, O’zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka dorilarini
Mazkur Malaka talablar “Oliy ta’lim davlat ta’lim standarti. Asoсиy qoidalar”,
tegishlidir.

O’zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.
JORIY ETILGAN:

Yil «01» 08 dagi 172-sonli buyrug’i bilan.
O’zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024

TASDQLANGAN VA AMALGА KIRITILGAN:

“Toshkent Davlat agrar universiteti.
Toshkent Davlat agrar universiteti.
“Toshkent instituti” milliy tadqiqot universiteti.
“Toshkent iurijgatsiya va qishloq xo’jaligini mexanizatsiyalash muhandislarini
instituti” milliy tadqiqot universiteti.

“70811601-Yer resurslaridan soydallanish va bosqicharish” mutaxassisligi

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:

1.	Umumiy tavsiyi	4
1.1.	Qo'llanish sohasi	4
1.1.1.	Malaka talabimining qo'llanishi	4
1.1.2.	Malaka talabimining asosiy foydalantuvcilari	4
1.2.	Kasbiy faoliyatlarining tavsiyi	4
1.2.1.	Kasbiy faoliyatlarining sohalari	4
1.2.2.	Kasbiy faoliyatlarining obyektlari	5
1.2.3.	Kasbiy faoliyatlarining turлari	5
1.2.4.	Kasbiy vazifalar	5
2.	Kasbiy kompetensiyalariga qo'yildigan talablar	7
3.	Amaliyotlarga qo'yildigan talablar	9
4.	Fanlar katalogimining tuzilishi	9
10	Bibliografik ma'lumotlar	10
11	Kelishuv varagi	11

MUNDARJА

shakldagi mulk, sanout va biziñes tashkilotlari masmyini qamrab oldi. Sug, orish tizimi bosqarmalari, mulkchilik shaklidan qat'iy nazar turli xil chiquvchi va ulardan toydalumvchi, itrigatsiya tizimlari havza bosqarmalari, bosqarvvi organlar, geodeziya va kartografiya sohasimine turli xil turlarin ishab bo, yicha tarmoq imiy-tadqiqot institutlari, O'zbekiston Respublikasi Davlat tashkilotlari, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va suv xo'jaligi Respublikasi Qishloq xo'jaligi, suv xo'jaligi vazirliklari va ularning tasarrufidagi qitsodiyot va moluya vazirligi xuzuridagi Kadaster agentligi, O'zbekiston massasalarida mutaxassislikka oid fanlarni o'qitish; O'zbekiston Respublikasi Oliy, malaka oshirish va dayta tayyorlash, o'tra maxsus ta'lim

1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari.

1.2. Kasbiy faoliyatlarining tavsiyi.

o'liy ta'lim tashkilotlari o'qishega kriyotgan abiturientlar, ularning ota-onalar kadrler buyurtmachilar va ish beruvchi tashkilot hamda korxonalar, organizlari;

o'liy ta'lim tashkilotlari moluya lashtirishni ta'minovchi organizlari; ta'limni bosqarish bo, yicha vakolatlari davlat organizlari;

oshtiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalar;

ta'lim tashkilotining talabalar;

mazkur mazgistratura bitiruvchilarining tayyorgarlik darsasi mi baholashni amalga mudirlari) va professor - o'qituvchilar;

xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo, limi boshligi, dekanlar va kafedra tayyorgarlik darsasiiga javob beradiigan o'ly ta'lim tashkilotining bosqarvva amalga oshtirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat dorasiida bitiruvchilarining o'quv dasturlarini ishab chiqish va yengilash, ular asosida o'quv jarayoni ni samarali

mazkur mazgistratura mutaxassisligi bo, yicha malaka talablar, o'quv reja va talablar masmyini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talabaring asosiy toydaluvchilar:

Malaka talabi 70811601-Yer resurslaridan soydalansh va bosqarish mutaxassisligi bo, yicha mazgistratura tayrovchisi baracha o'ly ta'lim tashkilotlari uchun mutaxassisligi bo, yicha mazgistratura tayrovchisi baracha o'ly ta'lim tashkilotlari uchun talablar masmyini ifodalaydi.

1.1.1. Malaka talabining o'llanishi.

1.1. O'llanish sohasi.

70811601-Yer resurslaridan soydalansh va bosqarish mutaxassisligi bo, yicha mazgistratura dasturining me'yoriy muddati 2 yil. bo, yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil kiliñadi. Kunduzgi ta'limda magistrular tayyorlash kunduzgi shaklida amalga oshtiriladi. Barocha ta'lim shakllari bo, yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil kiliñadi. Kunduzgi ta'limda

modelarimi ishabab chiqish; yechiliyotgan ilmiy muammolar va topshiridlarini konseptual va nazarly mos mutaxassislik mavzusi bo, yicha ilmiy loyihalarini ishabab chiqish, faol ishtirok etish; ilmiy semimar, konferensiya va simpoziumlari taskeil etish, o'tkazish hamda holda qidirish va topish; teknologik va ekspluatatsion yutudlar hadida malumotlari madsadga yo, nalgan ilmiy adabiyyotlar va internet tarmonqida so, nagi ilmiy, konstruktorsk, referatlar va bibliografiyalari tuzish; qilish, o'tkazilayotgan tadqiqotlar mavzusi bo, yicha ilmiy sharxlarini ishabib chiqish, ilmiy maqolalar, ma'nuzalar, risolalar, o, qur' adabiyyotlar tayyorlash va tahrir materiallari standartlashtirish bilan bog'liq tadbirlerda qatmasish; uskunalarining qo'llanilishini tahlil qilish, tizimlari, jaryonalarni, jixozlar va ilmiy tadqiqot ishabarin amalga oshtirishta zamonaviy geodezik asbob-

Ilmiy tadqiqot faoliyatida:

70811601 - Yer resurslaridan foydalaniish va bosqicharisht mutaxassisligi qiyidagi kasbiy vazifalarini basarishegaga qodir bo, lishi lozim: bo, yicha Milliy malaka ramkasiining 7-malaka darjasini hamda magistr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turliiga muvofiq bakkalavriat bitiruvchisi bo, yicha Milliy malaka ramkasiining 7-malaka darjasini hamda magistr kasbiy ekspluatatsiya va xizmat ko'rashish faoliyat;

1.2.4. Kasbiy vazifalar.

- pedagogik faoliyat;
- texnologik-ishabab chiqarish faoliyat;
- ekspluatatsiya va bosqicharisht faoliyat;
- loyihah-konstruktorsk faoliyat;
- taskeilik-bosqicharuv faoliyat;
- ilmiy-tadqiqot faoliyat;

1.2.3. Kasbiy faoliyatining turлari.

oliy talim, professional talim muassasalarini.

hududiy birliklari taskeil qilish; yerdan foydalaniish tizimlari, yerdan foydaluvchi subyektlar va ma'muriy-ishabarin tahlil qilish; hududlar da landshafli yer tuzish, yer resurslarini bosqicharisht va yer hududi uslubiyatini ishabab chiqish; yerlaridan foydalaniish jaryonalarni avtomatlashtirishni modellashtirish takomillashirish;

massasalarining yer va bino inshoottalarini qiyamatlarini dayta ishlash uslublarini yer resurslarini bosqicharisht sohalari va tarmoqlarida taskeilot, korxona va firmlar), ishabab chiqarish birlashmalarini va bosqichalar;

davlat va nodavlat taskeilotlar, korxona va massasalar, kompaniyalar

1.2.2. Kasbiy faoliyatining obektlari.

"70811601-Yer resurslaridan foydalaniish va bosqicharisht" mutaxassisligi

texnologiyasi, ular to'g'risida umumiy tushuncha, uning mazmuni va vazifalarini, yer yer resurslaridan foydalanshi va bosqcharishni ilmiy-uslubyi assolar va

tejamerkor texnologiyalarini joriy etishni bilishi;

yer resurslarini bosqcharishni talablarini qanoatlantiruvchi samara li hamda

dilishi mi bilishi;

bosqcharishning zamonaviy shakllarini joriy qilish, xodimlar jamoasiiga yetakchilik strategik va operation bosqcharuv vazifalarini, ishlari tashkili qilish,

Ekspluatasiya va xizmat ko'rsatish faoliyatida:

amalda qo'llay olish.

yerdan foydalansh jarrayonidagi loyiha lash-konstrukturlik metodologiyasini

GlobalMapper elektron dasurlaridan foydalansh;

jarish ishlarini, jumladan loyiha lash va hisoblashta ArcGis, MapInfo, yerdan foydalanguchi sub'ektlar hudoedi loyiha lash, yer tadqimoti va yer

Loyiha-konstrukturlik faoliyatida:

matematik, informatsion va imitatsion modellarini ishlab chiqish va tadbid etish.

ta'minlash, bazarliyotgan nazariy va amaliy ishlar mavzusi bo'yicha xavfiziz

loyiha viy va dasturiy xusyllatlarini ishlab chiqish texnikaviy xavfizizlikni

rezalashtrish va amalga oshtiris;

tarmodlar va sohalar bo'yicha korxonalarining tovar ishlab chiqarisht va xizmat

ko'rsatish hisobotini olib borishni tashkili etish, hisobotlarini tuzish taribalarini aniqlash;

shartnomalarini tuzish uchun zarur bo'lgan xusyllatlarini to'plash, tezkor va

ishtrirok etish;

bosqcharuv qarorlari variantlarini ishlab chiqishiда hamda tanlab olishni assolashta samaradorlik mezonalari asosida ularni xavf-xatar va oqibatlarini hisobga olgan holda

qabul qiliладиган darorlarini texnikaviy xavfizizlik, ijtimoiy-texnikaviy

texnikaviy samaradorlikni aniqlash;

etish, texnikaviy xavfizizlik sohasida ratsionalizatorlik takliflar va ixtirolar bo'yicha reja, xisob-kitob xusyllatlarini yuritisht, yangi texnika va texnologiyalarini joriy xundadiy xusyllatlar;

xisob-kitob va tahli qilish bo'yicha uslubyi ko'rsatmalar, xundadiy hamda me'yoriy xo'jalik yurituvchi sub'ekt texnikaviy xavfizizlik faoliyatini rezalashtrish,

rezalashtrish, mexnatni rag'batlantrish tizimini yo'lgan qo'yish;

taschkil qilish va bosqcharish, mexnat salohiyati dan samarali foydalanshni optimallashtirish, hodimlarining professional tayyorgarlik drasjasimi oshtirib borishni

taschkilot, korxona va ularning alohida bo'limgalar taschkiliy tuzilmasini ishlab chiqarishtani tashkili etish va bosqcharish;

Tashkiliy bosqcharuv faoliyatida:

olig' ta'lim, qayta tayyorlash va malaka oshtirisht, professional ta'lim massasalarida multaxassisligi bo'yicha pedagogik va o'quv-uslubyi faoliyat yuritisht.

Teknologik-ishab shlab chiqarish faoliyatida:

Yer resurslaridan foydalaniş va bosqarish faoliyat sohasidagi davlat dasturlarini hamda bosqada dasturlarini ishab chiqarish va amalga oshirish; yer tuzish loyihalarida yer resurslaridan foydalanişini idtisodiy asoslash; bozor, huidudiy va ishab chiqarishining xususiyatlari, ishab chiqarishini konsernatasiyalash, ixitoslashtirish va soylashtirishini bilishi va ulardan foydalanişini ta'minlashi.

Korxonalarin faoliyatini idtisodiy tahlil qilish hadida tasavvur hosil qilishi; yer resurslarinin idtisodiy samaradorligi, intensifikasiyalash, qishloq xo'jalik kadasini va yer tuzishning tarkibiy qismilari va bosqichlari hadida tasavvur hosil qilishi;

Yer resurslaridan foydalaniş va bosqarish faoliyat sohasidagi davlat dasturlarini hamda bosqada dasturlarini ishab chiqarish va amalga oshirish; yer tuzish loyihalarida yer resurslaridan foydalanişini idtisodiy asoslash; ishab chiqarishini bosqarishga oid ishlarmi bajarish bilan bog'lid faoliyatini mexanizmlarini qo'llash, investisyon loyihalarini ishab chiqarish va bosqarish;

Yer resurslarini bosqarish usullarini va ularning qo'llanilishi bilishi va muvoqilaştrishi; ishab chiqarish va xizmat ko'rastish korxonalariga investisiyalarni jabol qilish jarayonida sifatni bosqarishi;

Kasbga oid muammolar yechishlarini amaliyotga tadbiq etish, ishab chiqarish dasturlarini hamda bosqada dasturlarini ishab chiqarish va amalga oshirish;

Yer resurslaridan foydalaniş va bosqarish faoliyat sohasidagi davlat ishab chiqarishi usullarini o'ditish usuliyatlari, ishab chiqarishini ta'minlashi;

Mexanizmlarini qo'llash, investisyon loyihalarini ishab chiqarish va bosqarish;

Yer resurslarini bosqarish usullarini va ularning qo'llanilishi bilishi va ulardan foydalanişini ta'minlashi;

Yer resurslarini korxonalariga investisiyalarni jabol qilish ularning qo'llanilishi, ekologik va idtisodiy muhofaza qilish usullarini va yer rezurslarini huidudiy va idtisodiy muhofaza qilish usullarini va tayyorlagarlik yo,nalishida nazarida utilgan o,quv finalari bo,yicha nazar, amaliy va oly va professional ta'lim tizimining ta'lim muassasalarida mutaxassislikka oid elektron o,ditish usullarini egaallas;

Zamonaivy axborot va pedagogik texnologiyalaridan foydalaniş nostondar o,quv laboratoriya mashg'ulotlarini o'tkazishi;

O,quv finalarini o,tkazishi, zamonaivy axborot va pedagogik texnologiyalaridan foydalaniş nostondar o,quv metodik hujjatlarini tuzishi, tayyorlash va rasmiylashtrishi;

O,qitiliyotgan finalar bo,yicha darslarmi o'tkazishi uchun zarr bo,lgan o,quv mashg'ulotlarini o'tkazishi;

O,qitiliyotgan finalar bo,yicha darslarmi o'tkazishi uchun zarur bo,lgan o,quv texnik visitalaridan foydalaniş;

Faoiliyat sohasidagi turli usullar, vostalar va bosqada sohalarda o,z-o,zini mutazam mustaqil ta'lim va idtisodiy izlanish natijasida o,qitiliyotgan fan hamda pedagogik hujjatlarini ishab chiqishda ishtirok etishi.

2. Kasbiy kompetensiyalariga do'yildigan talablar.

Uzulkasiz ta'lim tizimining malaka talablarini va bosqada o,quv-me'yoriy takomillashtrib borishi;

Faoiliyat sohasidagi turli usullar, vostalar va bosqada sohalarda o,z-o,zini mutazam mustaqil ta'lim va idtisodiy izlanish natijasida o,qitiliyotgan fan hamda pedagogik hujjatlarini ishab chiqishda ishtirok etishi;

Va jaryonalarni mustaqil tahlil qilla olish;

Davlat siyosatining dolzarb masallalarini bilishi, jitmoyiqtisodiy muammolar

xorjiiy tillardan birlida kasbiy faoliyatiga oid xusjatlar va ishlar mohiyati mi
 tushunish, tabiiy ilmiy fanlar bo,yicha kasbiy faoliyatidir doriyasida zaruriy bilimlariga
 ega bo,lisht xamda ulardan zamonaviy ilmiy assosda kasb faoliyatida foydalansish;
 zamonaviy axborot texnologiyalarini kasbiy faoliyatida bo,lisht
 ega bo,lisht yanagi bilimlari mustaqill assoslangan darorlar qabul qila olish;
 sog,lom turmush tarzi va unga amal qilish zaruriyati to,g,nisida tassavvurga ega
 bo,lisht. ilmiy, amaliy tадdiqotlar olib borish, tajriba natijsalarini qayta ishlasch va ular
 assosida ilmiy assoslangan hulosalar chiqarish, ilmiy madolalar tayyorlash va taxir
 qilish, ilmiy seminar, konferensiya va simpoziumlari tashkili etish, o,takzish, ilmiy
 pedagogik faoliyatida axborot va pedagogik texnologiyalar dan foydalansishini
 ishlarini ishlab chiqish ko,nikmalariiga ega bo,lisht;

ta,lim sifati va samaradorligini oschirishta innovatsion yondashishini bilish;
 ilmiy faoliyat natijalarini bo,yicha davlat va xorjida e,lon qilingan loyihalar da
 ishtrik etish uchun loyihalarini tayyorlash malakalariga ega bo,lisht;

davlat, nodavlat va notijorat tashkili tomonidan e,lon qilingan loyihalar da
 ishtrik etish uchun loyihalarini tayyorlash ko,nikmalariiga ega bo,lisht;

ishtrik etish uchun loyihalarini tayyorlash ko,nikmalariiga ega bo,lisht;

tashkilot, korxona va ularning alohida bo,limlar tashkiliy tuzilmasini
 optimallashtirish, hodimlarining professional tayyoragarlik darsasi ni oschirib borishini
 resurslardan samarali foydalansishda idtisosidi xavfizizlik tamoyillarini do,lly bilish;

tarmodlar va sohalar bo,yicha korxonalarida ishlab chiqarish va mehnat
 information va imitatsion modellarini ishlab chiqish va tadbiq etish ko,nikmalariiga
 basarlaryotgan nazariv va amaliy ishlar mavzusi bo,yicha xavfiziz matematik,
 etuvchi omillarini aniqlash bo,yicha tadbiqotlar o,takzishni va tahliliy ishlarini
 tarmodlar va sohalar bo,yicha texnikaviy xavfizizlik rejalarni ishlab qilish,
 basarishti bilish;

hamda nazariv modellarini ishlab chiqish va ilmiy-taddiqot natijalarini bo,yicha
 texnikaviy xavfizizlik sohasida yechilayotgan ilmiy muammolarining konseptual
 tarmodlar va sohalar bo,yicha texnikaviy strategik rejalarni ishlab qilish,
 basarishti bilish.

4. Fanlar kataloginiň tuzilishi:

malakaviy amaliyot - umumkabsiy va ixtisoslik fanlardan nazariby bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarini shakkallantirishga qaratilgan.

Si: *Amurys emisus* qd f. *hyalopterus*

3. Amaliyotlarga qo'yiladi gan talablar.

4. Fanlar kataloginiñ tuzilishi:

qarati lgan.

tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarini shakllantirishiga hissesevumchilash va dairiy (ismi shayusiz) jamiyotlari chun qizig'ishishiga.

malakaiy amalyot – umukasbiy va ixtisoslik tanlaridan nazarly bilimlari

Ta lim yo_nalishi bo,yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

2. Amaliyotlarǵa qo'yıla diǵan talablar.

Kasbiy faoliyat turı, ta'lim yo'naliishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohası, magistraturanıgə assosiy o'quv rejsi va o'quv dasturları, profil, o'qib-o'rganiş natijaları, o'quv sikkı, yer muosabatları, yer resurslarıdan foydalansısh va uni bosqıdarısh, yerden foydalansısh, yer hundudi, işara muosabatları, multik hundudi, yer hundudi muosabatları, yermi dayta tiklash, yer bahołash, yer uchastkalarim shakkıllantırısh, kadası, mulıkka bo, ligan hundulıarlı royxatga olish, yer uchastkalarim shakkıllantırısh, kadası, yerdaan foydalansısh idtisadi, integratsion bosqıdarıv, servitut, hundulıarlı rivoljantırısh, yer konturi, geoadxborot tizimlari, mustaqil ta'lim, malaka amalyotı, bitiruv malakavıyı ish, davlat attestatsiyasi, mustaqil ta'lim, o'quv fənləri bloki, olyi jaryonları.

Tayanch sozlar:

OKS 01.040.01

UDK 002: 651.1/7

Bibliografik məlumatlar

"70811601-Yer resurslarıdan foydalansısh va bosqıdarısh" mütəxəssisligi

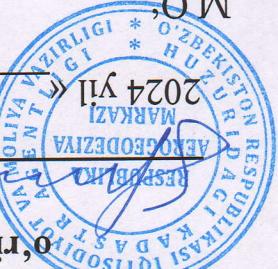
Guruh T 55

M.O.

2024 yil «»

Respublika aerogeodeziya markazi
Bosh direktori o'rimbosari
Yoshlar masalalarini va ma'snaviy
ma'rifiy ishlari bo'yicha birimchi
Toshkent Davlat agrar universiteti
prorektor

SH.Maymonov

M.O.

2024 yil «»

S.Jslamo

ad2cc8

Respublikasi O'zbekiston Vazirligi
Toshkent Agrar Universiteti
prorektor

M.O.

2024 yil «»

Bosh direktor o'rimbosari
B.Jnomo

Direktor

Q'zbekiston Respublikasi Qishloq
xo'shalik vazirligi huzuridagi
«O'z davoyerloyih», DILI
fan va innovatsiyalar vazirligi
huzuridagi Oly ta'limni rivojlantrish
tadqiqotlari markazi

M.O.

2024 yil «»

M.Boltabayev

Q'zbekiston Respublikasi Oly ta'lim,
fan va innovatsiyalar vazirligi
huzuridagi Oly ta'limni rivojlantrish
tadqiqotlari markazi

KELISHIDLI:

M.O.

2024 yil «»

Rektor

“Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'shaligi mexanizatsiyalash
muhandislarini institut” miliy tadqiqot universiteti

B.Mirzayev

ISHLAB CHIQOLGAN:

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oly ta'lim muassasalarini hamda
kadrular iste'molchilarini